Betreft: inlichtingen college n.a.v. tijdelijke financiering ESCOSS GR 020620220 agpt 12.2

Het is u bekend dat er op dit moment een juridische discussie plaatsvindt tussen de betrokken ministeries en bezwaarmakers tegen de plaatsing van industriele windturbines als oorzaak van gezondheidsschade. U bent bekend met de uitspraak van de Raad van State 'Windpark Delfzijl Zuid Uitbreiding 2020' (ECLI:NL:RVS:2021:1395) en dat voor de algemene normen voor geluid, slagschaduw en veiligheid die in Nederland gelden voor de bouw en het gebruik van windturbines op grond van het Europese recht een beoordeling moet worden gemaakt van de gevolgen voor het milieu. Totdat zo'n milieubeoordeling is gemaakt mogen deze normen in het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling niet worden gebruikt voor windparken. Het kabinet heeft daarom een ontwerp besluit tot wijziging van het Activiteitenbesluit milieubeheer en enkele besluiten op grond van de Omgevingswet ter overweging bij de Afdeling advisering van de Raad aanhangig gemaakt. Het ontwerpbesluit is op 13 mei 2022 openbaar geworden. Om te voorkomen dat onduidelijk is aan welke regels bestaande windturbineparken moeten voldoen, wordt in het ontwerpbesluit voor bestaande parken voorzien in tijdelijke nieuwe algemene regels.
DDO markeert de besluitvorming rondom de plannen van ESCOSS als een bestaand windturbinepark immers er is besloten op basis van vastgestelde reglementen daterend van vóór de uitspraak van de Raad van State. Het onderwerpelijk project ligt voor ter beoordeling bij de Raad van State.

1. Hoe groot acht u de kans dat de Raad van State voor het plan nu wel groen licht geeft, nu er sprake is van ingrijpende wijzigingen in de tijdelijke regels en risico's?

In de veelbesproken uitspraak over windpark Delfzijl Zuid heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (RvS) geoordeeld over de (on)bruikbaarheid van de windturbinebepalingen uit het Activiteitenbesluit/-regeling. Volgens de RvS is deze zaak niet vergelijkbaar met de Osse situatie omdat voor Windmolenpark Elzenburg - De Geer eigen (strengere) normen zijn gebruikt voor bijvoorbeeld geluid op basis van lokaal onderzoek.
Naar aanleiding van de vernietiging van het bestemmingsplan uit 2019 door RvS is de gemeente in afstemming met de initiatiefnemers aan de slag gegaan om het plan te repareren. De reparaties zijn beperkt tot de tekortkomingen die de Raad van State heeft geconstateerd en betreffen het toevoegen planregels voor slagschaduw en financiële zekerheidsstelling en een verbeterde onderbouwing van het aspect cumulatief geluid. Wij vertrouwen er op dat deze reparaties zorgvuldig zijn doorgevoerd en zien de nieuwe toetsing door de RvS met vertrouwen tegemoet.

Op 7 feb 2019 heeft Hekkelman Advocaten en Notarissen (kenmerk: Gemeente Oss / Advies windmolenproject Oss 20170503 - 1602406/1 - TL/lm) een advies gegeven over ESCOSS. In hun conclusie wordt vermeldt "In de huidige onuitgewerkte vorm bevat het plan te veel onzekerheden en risico's voor de gemeente." Het advies dat volgt luidt: "een opsomming van de eerste stappen die wij nu adviseren te ondernemen om tot een verdere uitwerking en verbetering van het plan van ESCOSS te kunnen komen". Er volgen 23 afzonderlijke punten van belang (dit is uitzonderlijk veel voor een dergelijk advies in dat stadium). Oppervlakkig gezien, lijken er weinig punten voldoende aandacht te hebben gekregen. Diverse punten kunnen van belang zijn en zelfs de oorzaak zijn van de situatie die nu bij ESCOSS is opgetreden.

2. Wat heeft het college met deze punten gedaan en hoe heeft zij het resultaat daarvan meegewogen in haar besluit, inclusief het tijdig betrekken en informeren van de gemeenteraad?
   De wijze waarop het windmolenpark is georganiseerd en de rechtspersonen daarachter zijn sinds bovengenoemd advies behoorlijk veranderd, juist met het oog op het voorkomen en beperken van risico's. Zo zijn statutaire aanpassingen doorgevoerd en is ESCOSS van een coöperatie gewijzigd naar een stichting die grootaandeelhouder is van de besloten vennootschap (De Wachtmeersters B.V.) voor de oprichting en exploitatie van twee windmolens.

   Het college heeft de raad in 2019 geïnformeerd en voorgesteld om – met in acht name van de aanbevelingen van Hekkelman Advocaten en Notarissen en PWC – een overeenkomst voor te bereiden met De Wachtmeesters. De raad heeft dit voorstel aangenomen. De in 2020 getekende overeenkomsten geven hier blijk van.

3. Is het college met DDO van mening dat het hier een actieve inmenging betreft in het bedrijfsleven voor een bedrijf, ESCOSS. Daarmee wordt de concurrentieposities van bedrijven en organisaties beïnvloed en ontstaat een vorm van willekeur. Dat is niet alleen onwenselijk, maar verhoudt zich ook niet tot de intentie en inhoud van de regelgeving, de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en het beleid van de Gemeenteraad, inclusief het college. DDO is bevreesd dat het tevens een groot uitstralingseffect naar het lokale bedrijfsleven en vele andere organisaties (inclusief de organisaties die de gemeente ten dienste staat) zal geven en de procedure tot gerechtelijke maatregelen kan leiden. Hoe staat het college hiertegenover?
   Inmenging in het bedrijf of de bedrijfsvoering is niet aan de orde. De rol van de gemeente is beperkt tot het verstrekken van een overbruggingsfinanciering en achtergestelde geldlening. De argumenten hiervoor, evenals de tegenargumenten en risico's hebben wij beschreven in het raadsvoorstel van 19 april 2022. Van willekeur is geen sprake. Het gaat hier om maatwerk in een bijzondere situatie en nauwe verbondenheid met gemeentelijke belangen. Met name het belang van het bereiken van de afgesproken duurzame opwekking van energie, de optimale werking van het duurzaamheidsfonds van en voor de inwoners van Oss en het veiligstellen van de aanleg van de kabel van Enexis en de SDE++ subsidie voor dit windmolenpark.

4. DDO voorziet in de aanleiding en de snelheid van de maatregelen, een te zwakke maar waarschijnlijk ook onjuiste aanleiding. Daarnaast zal het zijn uitwerking niet missen bij andere in financiële nood verkerende bedrijven en organisaties. Tevens wordt de afwijzing van vergelijkbare aanvragen onhoudbaar en wordt het besluit vatbaar voor bezwaren en gerechtelijke procedures van bedrijven en organisaties. Hoe heeft het college dit overwogen in haar besluit en wat is de visie van het college hierin?
   Zoals bij het antwoord op de vorige vraag aangegeven gaat het hier om maatwerk in een bijzondere situatie, met name ook vanwege het bijzondere belang voor het duurzaamheidsfonds. Juist dat maakt dat 'vergelijkbare aanvragen' niet voor de hand liggen.

5. Indien de gemeente garant wil staan en daarbij tegen commerciële instellingen opereert, is het van belang om de potentiële risico's in te zien en zoveel mogelijk af te dekken. De gebruiksduur van de windturbines is gebaseerd op een periode tot 2050, in hoeverre is het verzekerd dat de maatregelen waarborgen biedt voor het ononderbroken leveren en ontvangen van elektriciteit, zeker daar waar het netwerk nu al bijna overbelast is en er ieder jaar een aanzienlijk grotere belasting bijkomt?

Het gaat hier om een overbruggingsfinanciering en achtergestelde lening, niet om een garantstelling. Vraagstukken over (overbelasting van) het elektriciteitsnetwerk staan op zich los van deze financieringen. Wel zijn de financieringen van belang om de gereserveerde teruglevercapaciteit van de windturbines te behouden, zoals ook toegelicht in het raadsvoorstel. Door het verstrekken van de gevraagde financiering verlagen we, eenvoudig gezegd, het risico dat we geen kabel hebben waardoor het windpark niet zou kunnen functioneren. En we bewerkstelligen dat ESCOSS de met Enexis gemaakte afspraken hierover kan nakomen. Daarbij wordt de overbruggingsfinanciering afgelost zodra externe projectfinanciering is verkregen door De Wachtmeesters B.V. De achtergestelde lening wordt op zijn laatst afgelost in een periode van 10 jaar ná het opstarten van de productie van de windmolens en op die momenten dat voldoende cashflow wordt gegenereerd.

6. Hoe gaat u de initiatiefnemers van ESCOSS opleggen dat regels die in strijd zijn met het Europees recht en die derhalve foutief benut zijn bij de ontwikkeling van de casus ESCOSS, ongedaan te maken cq te herstellen ?
   Er vanuit gaande dat wordt gedoeld op de Europese milieuregelgeving die heeft geleid tot de Delfzijl-uitspraak (zie het antwoord op vraag 1) geldt dat bij windpark Elzenburg – De Geer geen sprake is van strijdigheid met Europees recht. Zoals de RvS ook heeft aangegeven is bij windpark Elzenburg – De Geer juist op een goede manier gewerkt met eigen lokale normen aan de hand van eigen milieuonderzoek dat is toegesneden op de lokale Osse situatie. Op grond daarvan zijn eigen milieunormen (geluid, slagschaduw) opgesteld en vastgelegd in het bestemmingsplan en de omgevingsvergunningen voor het windpark.

7. Wanneer blijkt dat de besluitvorming rondom het project ESCOSS gebaseerd is op toepassing van onjuist geïmplementeerde regels van de SMB-richtlijn hoe gaat u dan om met de reeds verleende gemeentelijke vergunningen, door deze alsnog per direct in te trekken, op te schorten, te schorsen of te vernietigen ?
   Zoals bij de antwoorden op de voorgaande vragen toegelicht, is de situatie zoals die speelde in de Delfzijl Zuid-uitspraak van de RvS niet van toepassing bij windpark Elzenburg – De Geer. Het bestemmingsplan en de omgevingsvergunningen voor het windpark uit december 2021 liggen nu ter toetsing voor bij de RvS. Mocht de RvS, als hoogste bestuursrechter in Nederland, onverhoopt oordelen dat aan het bestemmingsplan of de omgevingsvergunningen toch nog juridische gebreken zitten dan zal de bestuursrechter in de uitspraak bepalen wat daarvan de gevolgen zijn. Dat oordeel moeten we nu afwachten.

8. Uit uw handelwijze kan geconcludeerd worden dat geld en economisch gewin van slechts één bedrijf voorgaat op lastenverlichting voor uw burgers, volksgezondheid en rechtszekerheid. Kunt u aangeven wat de maatgevende argumentatie voor u is, immers een beroep op de continuïteit van de energievoorziening of wezenlijk gunstige effecten houden geen steek en zullen voorzienbaar geen stand houden.
   De belangrijkste argumenten voor de overbruggingsfinanciering en achtergestelde lening zijn de optimale werking van het duurzaamheidsfonds, het belang van en voor de inwoners van Oss en het veilig stellen van de aanleg van de kabel van Enexis en de SDE++ subsidie voor dit windpark. Deze argumenten staan uitgebreider beschreven in het raadsvoorstel van 19 april 2022. Daarboven heeft de gemeente zich ten doel gesteld de helft van het windpark een ‘lokaal karakter’ te geven. Hiervoor is in het begin de samenwerking met Eco gezocht. Toen bleek dat dit niet haalbaar was heeft Escoss als lokale partij zich gemeld. Zij hebben Eco wederom betrokken binnen het project.

9. De investeringskosten voor IWT’s stijgen in hoog tempo, waardoor investeringsbeslissingen onder druk komen te staan. Kunt u gemotiveerd en cijfermatig aangeven waar de huidige

kosten niveaus afwijken van de investeringsbegrotingen ten tijde van het starten van het project ?
Hebt u met inzicht in die cijfers een volledig beheersbaar risico en waarop baseert u dan uw antwoord ?

De gemeente heeft geen zicht op de actuele businesscase van het windpark. Bij het aanvragen va de SDE subsidie (en de verkrijging ervan) heeft de RVO de businesscase beoordeeld.

Wij gaan niet over de investeringsbeslissingen voor het windpark. In de overeenkomst met De Wachtmeesters zijn afspraken gemaakt over het jaarlijks inzichtelijk maken van de jaarrekening en deze ter kennis name toe zenden aan de gemeenteraad.